

§ 24

Tupakkalain 96 §:n mukaisten kieltojen antaminen ja uhkasakkojen asettaminen Valo SWE Oy:lle

HEL 2023-010962 T 11 02 04

Päätös

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto päätti antaa Valo SWE Oy:lle seuraavat kiellot uhkasakolla tehostettuna:

1. Myyntipaikassa Pouch Embassy ei saa myydä vaatteita, joissa on tupakan vastikkeen tuotemerkki
2. Myyntipaikassa Pouch Embassy ei saa olla tupakan vastikkeiden mainoskylttejä
3. Myyntipaikassa Pouch Embassy tupakan vastikkeet eivät saa olla mainonnallisesti esillepantu lasikupujen alle
4. Myyntipaikassa Pouch Embassy ei saa olla esillä eikä asiakkaiden itse otettavissa tuotetietoja tai kuvastoja, jotka eivät ole sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen tupakkatuotteiden ja vastaavien tuotteiden vähittäismyynnistä (593/2016) mukaisia

Jokaisen kiellon tehosteeksi asetetaan 5 000 euron uhkasakko, jolloin uhkasakkojen yhteissumma on 20 000 euroa.

Uhkasakko voidaan tuomita uhkasakkolain (1113/1991) 10 §:n nojalla maksettavaksi, jos päävelvoitetta ei ole noudatettu eikä noudattamatta jättämiseen ole pätevää syytä.

Toimija

Valo SWE Oy (3177353-2), PL 13, 00561 HELSINKI

Myyntipaikka

Pouch Embassy, Keskuskatu 4, 00100 Helsinki

Täytäntöönpano

Tämä päätös tulee noudatettavaksi, kun se saa lainvoiman.

Asiaan liittyvät taustatiedot

Pouch Embassy myy toimipaikassaan nikotiinipusseja, mitkä ovat tupakkalain 2.1 §:n kohdan 14 mukaisia tupakan vastikkeita. Pouch Em-

15.02.2024

bassy myymälään on tehty 22.8.2023 (liite 1), 1.11.2023 (liite 2) ja 30.1.2024 (liite 3) tupakkalain mukaiset tarkastukset.

Tarkastuksilla 22.8.2023, 1.11.2023 ja 30.1.2024 on todettu, että toimija markkinoi myymälässä tupakan vastikkeita tupakkalain 68 §:n vastaisesti seuraavasti:

- Myyntipaikassa tupakan vastikkeet (nikotiinipussit) olivat mainonnallisesti esillepantu lasikupujen alle. Lasikupujen alla oli avattuja tuotteita, joita ei ollut tarkoitus myydä asiakkaille
- Lasikupujen edessä oli kylttejä, joissa annettiin asiakkaille tietoja tuotteista
- Myyntipaikassa oli myynnissä Valo Sweden -paitoja
- Myyntipaikassa oli seinällä Valo Sweden -valotaulu
- Myyntipaikassa oli seinällä Stockholm White -valotaulu
- Myyntipaikassa olleet kuvastot eivät olleet Sosiaali- ja terveysministeriön tupakkatuotteiden ja vastaavien tuotteiden vähittäismyynnistä (593/2016) annetun asetuksen mukaisia, koska niissä mm. annettiin kiellettyjä tuotetietoja.

Kuuleminen

Valo SWE Oy:tä on kuultu tupakkalain 96 §:n mukaisen kiellon antamisesta, asetettavasta määräajasta sekä uhkasakosta 4.12.2023 päivättyllä kirjeellä (liite 4).

Toimija on toimittanut vastineensa 18.12.2023 (liite 5 ja 6).

Toimijan mukaan tupakkalain 71 §:n mukaisessa erikoiskaupassa ei ole rajoitettu tupakan vastikkeiden esillepanoa, vaan tuotteet saavat olla liikkeessä näkyvillä, kunhan tuotteita ja tavaramerkkejä ei voi nähdä myyntipaikan ulkopuolelta. Erikoisliikkeessä olevat tuotteet, ja niiden tavaramerkit nauttivat lakisääteisestä esilläpito-oikeudesta.

Lisäksi toimija esittää, että vaatimukselle nikotiinipussien poistamisesta lasikupujen alta ei ole edellytyksiä, koska tupakkalaissa ei ole määritelty esilläpidon osalta millaisessa hyllyssä, vitriinissä tai kuvussa tuotteet voivat olla esillä, eikä tupakkalaissa ole myöskään määritelty mitään vähittäis- tai enimmäismääriä kuinka monta tuotetta saa olla esillä ja pitääkö tuotteet olla suljettu tai auki.

Toimija esittää myös, että vaatimus tavaramerkkikyltin poistamisesta on tupakkalain sekä Suomen perustuslain vastainen. Tupakkalaissa erikseen sallitaan tavaramerkkien esilläpito, ja Valo Sweden tavara-

15.02.2024

merkki on laillisesti rekisteröity ja yhtiön omistama, joka on esillä liikkeen seinällä siten, ettei se näy myyntipaikan ulkopuolelle. Suomen perustuslaissa on säädetty omaisuuden suoja eikä sitä voida rajoittaa ilman, että viranomaisen syyllistyy perustuslaillisten oikeuksien loukkaamiseen. Rekisteröidyt tavaramerkit lasketaan myös sananvapauden piiriin kuuluvaksi perustuslailliseksi oikeudeksi.

Toimija katsoo myös, että päätösehdotus ei ole yhdenvertaisuusperiaatteen mukainen eikä johdonmukainen, koska muissa Helsingin alueilla olevissa liikkeissä tuotteet ovat esillä erityyppisissä lasikaapeissa, eikä toimijan näkemyksen mukaan liikkeen seinällä olevaan Stockholm Whiten tavaramerkin kylttiin ei ole puututtu.

Vastineen mukaan toiminta loppuu kyseisissä tiloissa 31.8.2024.

Käsittely

Asian aikana kuultavana oli ympäristötarkastaja Anna Petäjaniemi. Asiantuntija poistui kuulumisensa jälkeen kokouksesta.

Esittelijä

yksikön päällikkö
Heidi Öjst

Lisätiedot

Anna Petäjaniemi, ympäristötarkastaja, puhelin: 09 310 32059
anna.petajaniemi(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Tarkastuskertomus_Pouch-Embassy_1611074
- 2 Tarkastuskertomus_Pouch-Embassy_1611491
- 3 Tarkastuskertomus_Pouch-Embassy_1678121
- 4 Kuuleminen 4.12.2023
- 5 Vastine 18.12.2023
- 6 Vastine 18.12.2023, liite, Hallinto-Oikeus todisteet

Muutoksenhaku

Muutoksenhaku Valviralta, tupakkalain 107 §

Otteet

Ote

Asianosainen (haastetiedoksianto)

Ympäristöterveysyksikkö

Otteen liitteet

Esitysteksti
Muutoksenhaku Valviralta, tupakkalain 107 §

Päätösehdotus

Postiosoite
PL 58200
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
Kaupunkiymparisto@hel.fi

Käyntiosoite
Työpajankatu 8
Helsinki 58
<https://www.hel.fi/>

Puhelin
09 310 1691

Y-tunnus
0201256-6

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Perustelut kiellolle

Tupakkalain 68 §:n mukaan tupakkatuotetta, tupakan vastiketta, tupakointivälinettä, tupakkajäljitelmää, sähkösavuketta tai nikotiiniestettä ei saa markkinoida.

Tupakkalain 2.1 §:n kohdan 35 mukaan markkinoinnilla tarkoitetaan mainontaa, epäsuoraa mainontaa ja muuta myynninedistämistä sekä tupakkasponsorointia.

Tupakkalain 2.1 §:n kohdan 36 mukaan epäsuoralla mainonnalla tarkoitetaan tuotteen myynnin edistämistä muun hyödykkeen mainonnan yhteydessä siten, että muun hyödykkeen tunnuksena käytetään sellaisenaan tai tunnistettavasti muunnettuna tuotteelle vakiintunutta tunnusta tai että muutoin välittyä mielikuva tietystä tuotteesta.

Tupakkalain 96 §:n mukaan, jos kunta valvontatehtävässään havaitsee alueellaan tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai antamansa määräyksen vastaista toimintaa, kunta voi kieltää tällaisen toiminnan tai määrätä toiminnan korjattavaksi tämän lain mukaiseksi.

Tupakkalain 68 §:ää koskevan esityön (HE 15/2016 vp s. 110-111) mukaan kysymys on markkinoinnin täyskiellosta tietyn erikseen säädettyihin poikkeuksiin, ja lainvastaisina pysyvät edelleen kaikki sellaiset toimenpiteet, joiden tarkoituksena on aikaansaada tai edistää tupakallaissa tarkoitettujen tuotteiden kulutusta ja kysyntää. Markkinointikieltoa koskeva säännös on välineneutraali. Tupakkalaissa tarkoitettujen tuotteiden markkinointi olisi kiellettyä riippumatta siitä, toteutettaisiinko se esimerkiksi sanomalehdessä, internetissä tai suullisesti myyntitapatumassa. Markkinoinnin toteuttamistavalla voisi kuitenkin olla merkitystä esimerkiksi arvioitaessa, kuinka vakava tietty markkinointikiellon vastainen menettely on.

Pouch Embassy on niin sanottu erikoisliike, jossa tupakkalain alaiset tuotteet saavat olla poikkeuksellisesti esillä (tupakkalain 71.2 §). Tupakkalain 68 §:n markkinointikieltoa sovelletaan kuitenkin myös sellaisiin myyntipaikkoihin, joissa tuotteiden esilläpito on sallittua. Vaikka tuotteet saavat olla tupakkalain mukaisessa erikoisliikkeessä esillä, ei esillepano saa olla mainonnallista. Tupakkalain 68 §:n mukaisesta markkinointikiellosta voidaan poiketa vain tupakkalain 69 §:n mukaisin poikkeuksin.

15.02.2024

Valo SWE Oy:n vetoama perusoikeutena turvattu sananvapaus kattaa lähtökohtaisesti muun ohella markkinoinnin, vaikka kaupallinen viestintä ei kuulukaan sananvapauden ydinalueelle. Valo SWE Oy:n Pouch Embassy myymälässä olevien Valo Sweden ja Stockholm White - mainoskylttien sekä mainonnallisen esillepanon arvioiminen tupakkalain 68 §:n markkinointikiellon vastaisiksi ei kuitenkaan rajoita suhteettomasti Valo SWE Oy:n sananvapautta tai muita perusoikeuksia. Elinkeinonharjoittajaa on kehoitettu lopettamaan kaikki mainonta ja markkinointi myyntipaikassa. Lisäksi markkinointikiellon perustuslainmukaisuus on arvioitu jo lakia säädettäessä. Tupakkalain säädetty tupakan vastikkeita koskeva pitkälle viety markkinointikielto ei ole myöskään Valo SWE Oy:n kannalta ennalta-arvaamatonta.

Tarkastuksilla 22.8.2023 ja 1.11.2023 havaittiin, että myyntipaikan Pouch Embassy toimija Valo SWE Oy tarkoituksellisesti markkinoi myyntipaikassa tupakan vastikkeita lainvastaisesti. Myyntipaikassa tupakan vastikkeet (nikotiinipussit) olivat asetettu mainonnallisesti esille lasikupujen alle. Kupujen alla olleet nikotiinipussirasiat eivät olleet myytäviä tuotteita, vaan tuotteita pidettiin kupujen alla avattuina tuotteiden esittelyn takia. Nikotiinipussirasiat, jotka asiakas halusi ostaa, annettiin tarkastuksen aikana asioineille kassalta. Kupujen edessä oli kyltit, joissa annettiin tietoja tuotteista. Esimerkiksi:

- Watermelon 8 mg/pussi (11,4 mg/gram). Watermelon on meidän 2023 kesäutuus. Hauska ja hedelmäinen vesimeloni räjäyttää keksisellä makeudellaan ja viileällä virkistävällä maullaan. 5,95 €.

Vastineessaan, 18.12.2023, kohdassa tehdyt toimenpiteet toimija ilmoittaa: Poistamme liikkeestä myynnissä olevat hupparit ja t-paidat, tuote-esitteet sekä korvaamme tuotekuvaukset siten, että vain tuotteen nimi, nikotiinipitoisuus ja hinta on tuotteen vieressä. Myyntipaikkaan tehtiin tarkastus 30.1.2024. Tarkastuksella todettiin, että vastineessa ilmoitettuja toimenpiteitä ei ollut tehty.

Tupakkalain 72 §:n mukaan vähittäismyyjä saa luovuttaa ostajalle tämän pyynnöstä painetun luettelon mainituista tuotteista sekä niiden hinnoista. Kuvastoa ja luetteloa koskeva säännös tarkoittaa poikkeusta markkinointikiellosta. Myyjä saa esittää ostajalle kuvaston ja luovuttaa tälle luettelon ainoastaan ostajan pyynnöstä. Kuvastoa ei voida luettelon tapaan luovuttaa asiakkaalle mukaan vietäväksi. Kuvasto ja luettelo eivät voi olla myyntipaikassa esillä siten, että asiakas voi itse ottaa ne ja tutustua niihin. Muunlainen kuvaston esittäminen on lähtökohtaisesti markkinointikiellon vastaista.

15.02.2024

Myyntipaikassa oli kuvastoja myynnissä olevista tuotteista. Kuvastoja oli asetettuna pöytätasolle esille asiakkaiden nähtäville. Kuvaston sijoittaminen esille ja sen mainonnallinen teksti ovat tupakkalain vastaiset. Kuvastossa annetaan tietoja tuotteesta esimerkiksi maku Liqueurice:

- Pohjoismaalaisten ja skandinaavien rakastama makeinen, lakritsi on nostalginen ja ajaton. Vivahe anista ja syvää maanläheisyyttä. 11 mg/pussi. 20 pussia/ purkki.

Vastineessaan elinkeinonharjoittaja ilmoittaa poistavansa tupakkalain vastaiset kuvastot. Tarkastuksella 30.1.2024 todettiin, että kaikkia kuvastoja ei ollut poistettu myyntipaikasta.

Yhdenmukaisuusperiaatteeseen ja johdonmukaisuuteen liittyen ympäristö- ja lupajaosto toteaa, että ensimmäisellä tarkastuksella myyntipaikassa oli myös Stockholm White -valokyltti. Toisella tarkastuksella tähän ei kiinnitetty huomiota, minkä vuoksi sitä ei esitetty korjattavaksi. Myyntipaikkaan 30.1.2024 tehdyllä tarkastuksella Stockholm White -kyltti oli myyntipaikassa. Lisäksi todetaan, että Omavape sekä Phillip Morris Finland Oy ovat myyntipaikkojen ja yritysten nimiä, eivätkä tupakkalain alaisen markkinointikiellon alaisten tuotteiden tuotemerkkejä, kuten Valo Sweden ja Stockholm White ovat.

Tarkastuksilla ei ole huomautettu myyntipaikan nimestä Pouch Embassy. Omavape on toisten elinkeinonharjoittajien käyttämä myyntipaikan nimi. Omavape myyntipaikoissa ei ole ollut myynnissä Omavape -tuotemerkkisiä tupakkalain alaisia tuotteita.

Ympäristöterveysyksikkö valvoo Helsingissä tupakkalain mukaisten tuotteiden myyntipaikkoja vuosittain päivitettävän tupakka- ja lääkelain mukaisen valvontasuunnitelman mukaisesti. Valvontasuunnitelman mukaisia tarkastuksia voidaan tehdä myös, mikäli ympäristöterveysyksikkö saa asiakkaalta yhteydenoton, jonka pohjalta on aihetta epäillä, että tupakkalain alaisten tuotteiden myyntipaikka ei noudata lainsäädäntöä. Ympäristöterveysyksikkö sai 1.8.2023 kaksi yhteydenottoa Pouch Embassy myymälän mainonnasta ja markkinoinnista.

Perustelut ehdotetulle uhkasakon asettamiselle

Tupakkalain 105 §:n mukaan kunta voi asettaa tupakkalain säännösten perusteella antamansa kiellon tai määräyksen tehosteeksi uhkasakon tai uhan, että asetetun määräajan jälkeen tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

15.02.2024

Uhkasakkolain 6 §:n mukaan uhkasakko asetetaan määrämällä päävelvoite asianosaisen noudatettavaksi sakon uhalla. Kunkin päävelvoitteen tehosteeksi on asetettava eri uhkasakko. Asettamispäätöksestä on käytävä selvästi ilmi, mihin asianosainen on velvoitettu ja milloin, mihin mennessä tai mistä lähtien päävelvoitetta on noudatettava. Määräajan pituutta harkittaessa on otettava huomioon päävelvoitteen laatu ja laajuus, velvoitetun mahdollisuus noudattaa sitä sekä muut asiaan vaikuttavat seikat.

Uhkasakkolain 7 §:n 1 momentin mukaan uhkasakko voidaan kohdistaa vain sellaiseen asianosaiseen, jolla on oikeudellinen ja tosiasiallinen mahdollisuus noudattaa päävelvoitetta.

Uhkasakkolain 8 §:n mukaan uhkasakon suuruutta harkittaessa on otettava huomioon päävelvoitteen laatu ja laajuus, velvoitetun maksukyky ja muut asiaan vaikuttavat seikat.

Epäkohtien poistamiseksi on kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaoston tarpeen asettaa Valo SWE Oy:lle uhkasakko, koska toimija ei ole noudattanut annettuja kehotuksia.

Toimivalta

Helsingin kaupungin hallintosäännön II osan 2 luvun 10 §:n mukaan kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto toimii, ellei toisin ole määrätty, kunnan tupakkalain ja nikotiinivalmisteiden vähittäismyyntin osalta lääkelain tarkoittamana kunnan valvonta- ja muuna viranomaisena.

Sovellettavat oikeusohjeet

Tupakkalaki (549/2016) 68, 69, 72, 96, 105 ja 107 §
Hallintolaki (434/2003) 34, 43-35, 60 §
Uhkasakkolaki (1113/1990) 6–8, 18, 22, 23 ja 24 §
Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston ohje tupakkalain alaisen tuotteiden markkinoinnista 13.4.2023

Päätöksen tiedoksianto

Päätös toimitetaan velvoitetulle haastetiedoksiantona.

Esittelijä

yksikön päällikkö
Heidi Öjst

Lisätiedot

Anna Petäjaniemi, ympäristötarkastaja, puhelin: 09 310 32059
anna.petajaniemi(a)hel.fi

15.02.2024

Asia/4

Liitteet

- 1 Tarkastuskertomus_Pouch-Embassy_1611074
- 2 Tarkastuskertomus_Pouch-Embassy_1611491
- 3 Tarkastuskertomus_Pouch-Embassy_1678121
- 4 Kuuleminen 4.12.2023
- 5 Vastine 18.12.2023
- 6 Vastine 18.12.2023, liite, Hallinto-Oikeus todisteet

Muutoksenhaku

Muutoksenhaku Valviralta, tupakkalain 107 §

Otteet

Ote

Asianosainen

Ympäristöterveysyksikkö

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhaku Valviralta, tupakkalain 107 §